

Ekitabo kya Yoweeri n'Ekkansa y'Abadiventisiti b'Olunaku olw'Omusanvu ey'e Lawodikiya - Ennamba amakumi abiri mu ssatu

Jeff Pippenger
2026-01-04

Ennamba abiri mu ssatu

Mu kiwandiiko eky'amakumi abiri mu bbiri nnawandiika nti, "Ate mu essuula ey'ekkumi n'emu, olulyo lw'abantu abalonedwa luyimirizibwa mu mannya kkumi okuva eri Seemu okutuuka eri Abaramu. Essuula ey'ekkumi n'emu ye embooji ey'omunara ogwa Babele, naye era mulimu olulyo lw'abantu abalonedwa, nga lukiikirirwa Ibulayimu. Essuula ey'ekkumi n'emu eyanjula abantu abalonedwa abaali bagenda okuyingira mu ndagaano esatu ne Katonda. Ekitundu eky'okusatu era eky'enkomerero kyali ssaddaaka ya Isaaka mu essuula ey'amakumi abiri mu bbiri. Essuula 'ekkumi n'emu' ye ntandikwa ya Alufa, ate essuula 'amakumi abiri mu bbiri' ye nkomerero ya Omega. Okukkiriza okwetaagibwa okuwulira eddoozi lya Katonda mu makulu g'amannya tekusiyana na kukkiriza okwetaagibwa okuwulira eddoozi lye mu kubalibwa kw'Ekigambo kye."

Omutwe ogw'ekkumi n'emu gulaga endagaano eya Kayini, n'endagaano eya Abele. Mu myaka egiyise emirundi mingi tulaze nti ensonda z'obunnabbi ezirabikira ku munara gwa Babele ziraga endagaano ey'obulimba. Oluvannyuma lw'amataba, waabaddewo okukyuka: mu biro ebyali nga tetunnaba kubeerawo amataba, okusinza kwakolerwanga ku wankaaki wa Eddeni; naye oluvannyuma lw'amataba, okusinza kwateekwa okuba ku kyoto. Ekyoto kyalina ebiragiro ebirambikiddwa mu Bayibuli. Kyateekwa okuzimbibwa ku mayinja ag'obutonde, nga tewali muntu agasalako wadde okugakolako n'ekyuma. Era kyateekwa okuba ejjinja ku ejjinja, nga tewali buwumu.

Ekigendererwa ky'omunara kyali okukolera ab'ekibiina kya Nimuroodi erinnya eriyimirira empisa. Mu munara tulaba abantu bagezaako okwewonya bo bennyini, era beegulumiza nga abakatonda b'eggulu. Omunara ye kabonero ka kanisa erilowooza nti eyinza okwewonya yokka, era erilowooza nti erigwanira okugulumizibwa, nga bakabaka kkumi bwe bakola mu Zabbuli 83, bwe bagulumiza omutwe gw'obwakapapa mu mukago omubi ogw'obunnabbi bwa Baibuli, ogutuukirira ku tteeka lya Ssande.

Oluyimba oba Zabbuli ya Asafu. Ayi Katonda, tosirika; tolekera awo okwogera, so tobeera bummu, ayi Katonda. Kubanga, laba, abalabe bo bakola ekivumu; n'abo abakukyawa basisimuse emitwe gyabwe. Zabbuli 83:1, 2.

Ensi ebadde emaze katonno okuzikirizibwa olw'amataba ga Nuuwa, era ensonga lwaki Katonda yaggalawo ekiseera ky'okugezesebwa ku nsi eyasooka amataba yali nti ebirowoozo by'omuntu byali bibi ebiseera byonna. Baibuli eyogera ku bumwe mu ngeri nnyingi, omu ku zo kwe okulaba

‘amaaso ku maaso.’ Ababiri bayinza okutambulira wamu, okuggyako nga bakkiriziganye?

Kaakano mbeegayirira mmwe, ab’oluganda, mu linnya lya Mukama waffe Yesu Kristo, nti mwenna mwogere kimu, era tewabeewo okweyawulamu wakati wammwe; naye mube nga mugattiddwa wamu bulungi ddala mu ndowooza emu ne mu kusalawo kumu. 1 Abakkolinso 1:10.

Bwe Katonda yabuzaabuza ennimi mu kusalirwa omusango ku bwakabaka bwa Nimuroodi, kyalaga nti nga tebannabuzaabuza baali bonna mu bumwe; era n’olwekyo baali ba kimu mu mbeera, nga mbeera eyo eri ddiini esinziira ku bikolwa by’abantu, nga ky’enjawulo ku abo mu ssuula yeemu abakiikirirwa Abulaamu. Seemu yali omuntu omwesigwa mu mulembe gwa Nimuroodi. Abawandiisi b’ebyafaayo balaga Seemu ng’oyo eyatta Nimuroodi, omujeemu omukulu mu maaso ga Mukama. Ensonga eno eyimiriddeyo ne tutetaaga bigambo by’abawandiisi b’ebyafaayo, kubanga Seemu musajja w’endagaano, agoberera olulyo lwe okutuuka eri Nuuwa, musajja w’endagaano, agoberera olulyo lwe okudda eri Seti, omusajja w’endagaano omulala, eyayingira mu byafaayo by’endagaano okusikiza muganda we Abeeri, eyali musajja w’endagaano omulala era ow’olulyo wa ddala wa Adamu.

Olubereberye essuula kkumi n’emu kwe olutalo olukulu wakati wa Kristo ne Setaani, mu mbeera y’endagaano ey’obulamu n’endagaano ey’okufa. Nimuroodi ayimirira omuyigga omukulu mu maaso ga Mukama, kubanga ayimirira ekkansa eririmu abagoberezi bangi. Abaramu, okuyita mu Seemu, ayimirira ekkansa eririmu abagoberezi batono. Seemu ye yali omusajja w’endagaano mu kiseera Nimuroodi nga azimba omunnaala gwe, naye endagaano ebbiri mu essuula kkumi n’emu ziragibwa si Seemu ne Nimuroodi, wabula Nimuroodi ne Ibulayimu. Paulo alambulula bulungi etteeka lino ly’obunnabbi.

Kubanga ono Melukizedeki, kabaka wa Saleemu, kabona wa Katonda Ali Waggulu Ennyo, eyasisinkana Ibulayimu ng’addayo nga amaze okuwangula bakabaka, n’amuwa omukisa; Era Ibulayimu n’amuweerayo ekitundu eky’ekkumi ku byonna; erinnya lye lisookera ddala mu kuvvuunulwa nti ‘Kabaka ow’obutuukirivu’, era oluvannyuma nti ‘Kabaka wa Saleemu’, kye kitegeeza ‘Kabaka ow’emirembe’; atalina kitaawe, atalina nnyina, atalina byafaayo by’ekika, nga talina kutandikira kwa nnaku newankubadde enkomerero y’obulamu; naye afaananyiziddwa Omwana wa Katonda, abeera kabona bulijjo. Kati mutunuulire engeri omusajja ono gye yali mukulu, gwe ne Ibulayimu, omukulu w’abajjajja, yamuwa ekitundu eky’ekkumi ku by’omunyago.

Era mazima abo abava mu batabani ba Leevi, abaweewo obuvunaanyizibwa bw’obusaserdoota, balina ekiragiro okusolooza ekkumi ku bantu ng’amateeka bwe galagira, ye ku baganda baabwe, newaakubadde nga nabo bava mu mubiri gwa Ibulayimu:

Naye oyo ezzadde lye teribalibwa mu bo yatwala eby’obw’ekkumi okuva eri Ibulayimu, era n’awa omukisa oyo eyali alina ebisuubizo. Era, nga tewali kukaayana, omutono awabwibwa omukisa okuva eri omukulu. Era wano abantu abafa be batwala eby’obw’ekkumi; naye eyo oyo eyajulirwa nti ali mulamu ye abyo atwala. Era, nga bwe nsobola okwogera, ne Lewi, atwalanga eby’obw’ekkumi, yawaayo obw’ekkumi mu Ibulayimu. Kubanga ng’akyali mu mbuto ya kitaawe, Merekiiseddeki lwe yamuisinkana. Abaebbulaniya 7:1-10.

Waliwo amazima amangi ag'ekiseera kino mu nsonga ya Merekizeddeeki, naye kye njagala kulaga kwe kutegeeza nti Pawulo ayigiriza butereevu nti obubonero obw'obunnabbi mu bantu b'endagaano—ne bwe mbigamba, mbategeeza basajja n'abakyala ab'omu bujulirwa obusikiriziddwa Omwoyo, nga obujulirwa bwabwe mu Byawandiikibwa bulaga akabonero akalaga ekkubo mu lunyiriri lw'obunnabbi olw'endagaano ya Katonda n'abantu. Pawulo ayigiriza nti Merekizeddeeki, eyabeerawo nga obusaserdooti bwa Abeerevi tebunnateekebwawo ku Sayinayi, era okusinga emyaka ebikumi bina nga tekunnabaawo obusaserdooti bwa Abeerevi, yafuna ekkumi okuva eri Leevi. Okuba mu busaserdooti bwa Abeerevi, kyetaagikanga okuba Omuleevi asobola okulaga nti avudde mu musaayi gwa Leevi. Merekizeddeeki teyasobola kulaga nti ensibuko ye eva mu lunyiriri lwa Leevi, kubanga Leevi yali tannazaalibwa.

Olunyiriri lw'obunnabbi olulaga endagaano ya Katonda ne Adamu ne Eva mu mazima luli endagaano ebbiri. Eyasooka yali endagaano ey'obulamu nga erimu kigezo ekyangu. Oluvannyuma lw'okugwa n'okulemererwa mu kigezo, endagaano eyaddirira yalimu omusaayi gw'omwana gw'endiga okusobozesa okubawa ebyambalo. Ate ne wabaawo endagaano ya Katonda n'abantu bonna, eyalabikibwa mu nkalagampanga, mu Nuuwa, ne mu kuwaayo ssaddaaka ku byoto. Awo mu Olubereberye essuula kkumi n'emu mwatandikira endagaano ya Katonda n'abantu abaalondebwa, abanaayitibwa Abeeraniya. Mu buli omu ku ebyo ebyafaayo, abantu abalagibwa mu Baibuli bali basajja oba abakazi b'endagaano.

Mu Olubereberye essuula kkumi n'emu, okutandika kw'endagaano ey'obulamu n'abantu abaalondebwa kulambikibwa, era kulambikibwa ddala we Nimrod ateekeraawo endagaano ey'okufa, ng'ekiragirwa mu matafali n'obutayimu, ebyali obunnanfuusi bw'amayinja agatatemebwako n'obutabaamu butayimu, nga ekyoto kye kyakiraga. Sister White atutegeeza nti ekyoto kiraga Kristo; kale eddiini ya Nimrod, nga ye ddiini ey'ennanfuusi, eraga Kristo w'ennanfuusi.

Ne bagambagana nti, Mujje, tukole ematofali, era tubookye ennyo. Ne bakozesa ematofali mu kifo ky'amayinja, ne lusenke ng'ekisiba. Olubereberye 11:3.

Era bw'oyagala okunzimbira ekyoto eky'amayinja, tokizimbe n'amayinja agatemebwa; kubanga bw'oyimusizaako ekyuma kyo, ogifuudde ekitali kitukuvu. Okuva 20:25.

Tuli mu kabi kokutabulatabula ebitukuvu n'ebya bulijjo. Omuliro omutukuvu oguva eri Katonda gwe tusaanidde okukozesa mu kaweeefube waffe. Ekyoto eky'amazima ye Kristo; omuliro omutuufu ye Mwoyo Omutukuvu. Kino kye kusikiriza kwaffe. Omuntu abeera omuwabuzi omwesigwa yokka nga Mwoyo Omutukuvu ye amukulembera era amulagira. Bwe tunaava ku Katonda ne ku abo b'ayonze ne tugenda okubuuza ku byoto eby'awalala, tunaaddizibwa ng'ebikolwa byaffe bwe biri. Obubaka Obulondeddwa, ekitabo 3, 300.

Wamu n'amazima amalala, omu ku masomo agafunibwa mu ngeri ey'obunnabbi okuva mu Olubereberye 11 kwe nti kiraga entandikwa y'olunyiriri olw'obunnabbi. Amataba ga Nuuwa gateeka akabonero k'okweyawula okw'obunnabbi. Nuuwa bwe yava mu eryato, wabaddewo enkola empya ey'okusinza, era enkola y'okusinza buli kiseera evaamu ebika bibiri by'abasinza, nga bwe kiraga mu byafaayo bya Kayini ne Abeeri. Olubereberye 11 lutegeeza ensi empya,

ng'ebyaafaayo by'entandikwa bifuuka ebyafaayo eby'omusingi eby'ebye'enkomerero, nga abantu b'endagaano ba Katonda ab'ennaku ez'enkomerero bayita abakozi b'essaawa ey'ekkumi n'emu okuva mu Babulooni mu kiseera ky'obuzibu bw'etteeka lya Sande. Nimuroodi ye musajja w'ekibi mu kiseera ky'etteeka lya Sande, ate Semu, oyo Ibulayimu, ye musajja wa Katonda mu kiseera ky'obuzibu kye kimu ekyo. Okusaasaanyizibwa n'obutabanguko bw'ennimi obwogerwako mu Olubereberye 11 kwatandika amangu ddala Nuuwa bwe yamala okuva mu eryato. Omulamwa gw'omutwe 11 gwe ndagaano ebbiri, era olugero luno luggwaawo nga ettambiro erya ssatu ly'Endagaano ya Ibulayimu liteekebwawo mu mutwe 22.

Essuula kkumi n'emu kwe kutandikira ebyafaayo eby'Alufa by'olunyiriri lwa Ibulayimu, ebituuka ku by'Omega mu essuula amakumi abiri mu bbiri. Emboozzi ey'olutandikwa eya Babele ya Nimrod n'emboozzi ey'enkomerero ey'okuwaayo Isaaka, byombi biraga okusala omusango okwasembayo ku bantu. Olunyiriri lwatandikira ku munara gwa Nimrod, ne lweyongera okutuuka ku kuwaayo Isaaka, era luggweera mu biweebwayo bibiri ebiyawukana. Ekiweebwayo kya Nimrod kifuna omusango gwa Katonda ogutuukirizibwa, ate okusalawo kwa Ibulayimu kufuna omukisa gwa Katonda. Nimrod ye Alufa w'essuula kkumi n'emu, ate Ibulayimu ye Omega w'essuula amakumi abiri mu bbiri. Omega bulijjo eba nkulu okusinga, mu butono emirundi amakumi abiri mu bbiri, ng'okusenziira ku nnukuta z'Olwebbulaniya, ate amaanyi agaalabikira mu kutabula ennimi n'okusaasaanya amawanga wonna, gaasukkirirwa nnyo amaanyi g'omusalaba. Omunara gwa Nimrod gulaga Twin Towers eza 9/11, ate okuwaayo Isaaka kulaga etteeka lya Ssande.

Olunyiriri lw'endagaano n'abantu abalonde lutandika n'akabonero k'ennamba ey'ekkumi n'emu era luggwa n'akabonero k'ennamba ey'amakumi abiri mu bbiri. Olunyiriri luggwa ku kuggwa kwa kiseera ky'okugezesa mu byafaayo eby'Alufa bya Nimuroodi era ne mu eby'Omega bya Abulahamu. Byafaayo bya Nimuroodi ne Abulahamu byennyini biragiddwa mu kitabo ekisooka ekya Bayibuli, era biri mu mbeera ey'okukungaanya ebisigalira okuva mu kuzikirizibwa okw'okusembayo ennyo okw'amataba ga Nuu. Mu kitabo ekisooka ekya Bayibuli, ekifananyi ky'endagaano ebbiri kiwa abajulizi babiri abalaga okuggwa kwa kiseera ky'okugezesa mu kugoberera okuva ku mutwe ogw'ekkumi n'emu okutuuka ku ogw'amakumi abiri mu bbiri.

Ali atali mutuukirivu, abeere atali mutuukirivu nate; n'ali omukyafu, abeere omukyafu nate; n'ali omutuukirivu, abeere omutuukirivu nate; n'ali omutukuvu, abeere omutukuvu nate.
Okubikkulirwa 22:11.

Nimrod akyali omukyamu era akyali atali mulongoofu, ate Abraham akyali omutuukirivu era akyali omutukuvu, nga bwe kiragibwa mu alpha ey'Olubereberye 11-22, era ne mu omega ey'Okubikkulirwa 22:11. Katono ng'ekiseera eky'okukemebwa tekinnaggalwa, mu lunyiriri 10 waweewba ekiragiro nti tozibikkenga bigambo by'obunnabbi by'ekitabo kino. Katono ng'ekiseera eky'okukemebwa tekinnaggalwa, mu lunyiriri oluddako ddala, waliwo obunnabbi mu kitabo ky'Okubikkulirwa obugenda okubikkulibwa. Olunyiriri bbiri oluvannyuma lw'olunyiriri kkumi n'emu, Kristo atuwa ekisumuluzo eky'okubikkula obunnabbi obwo.

Era n'anjamba nti, Toggalawo bigambo eby'obunnabbi ebiri mu kitabo kino; kubanga ekiseera kiri kumpi. Oyo atali mutuukirivu, ayongerenga obutaba mutuukirivu: n'oyo

omukyafu, ayongerenga okubeera omukyafu: n'oyo omutuukirivu, ayongerenga okubeera omutuukirivu: n'oyo omutukuvu, ayongerenga okubeera omutukuvu. Era, laba, nzijja mangu; n'empeera yange eri nange, okusasula buli muntu ng'emirimu gye bwe gibeera.

Nze Alfa ne Omega, entandikwa n'enkomerero, ow'asooka n'ow'olusembayo. Okubikkulirwa 22:10-13.

Essuula amakumi abiri mu bbiri ye ssuula ya omega ey'Baibuli yonna, era ekisumuluzo eky'okuggulawo obunnabbi obuli mu Okubikkulirwa obubikkiddwa kye nteeko Kristo gye yalambulula okusinga endala zonna mu essuula esooka ly'Okubikkulirwa. Essuula esooka ye nnukuta esooka mu nnukuta z'olulimi lw'Abayudaaya, ate essuula amakumi abiri mu bbiri ye nnukuta ey'enkomerero. Mu emisoko mwenda okutuuka ku kkumi n'emu egy'essuula esooka, Yokaana yeeyanjula, era alambulula Kristo ng'Alpha ne Omega.

Nze Yokaana, muganda wammwe era munna wammwe mu kubonaabona, ne mu bwakabaka n'obugumiikiriza mu Yesu Kristo, nnali ku kizinga ekiyitibwa Patimo olw'ekigambo kya Katonda n'olw'obujulizi bwa Yesu Kristo. Nnali mu Mwoyo ku lunaku lwa Mukama, ne mpulira ennyuma wange eddoozi ddene ng'ery'ekkondeere, nga ligamba nti, Nze Alufa n'Omega, ow'olubereberye n'ow'oluvannyuma: era, eby'olaba byawandiike mu kitabo, era obitume eri amakkanisa musanvu agali e Asiya; eri Efeso, eri Simuna, eri Perugamo, eri Tiyatira, eri Saadi, eri Firadelfiya, n'eri Lawodikiya. Okubikkulirwa 1:9-11.

Mu lunyiriri olw'ekkumi n'emu, Yokaana ali ku kizinga kya Patiimo; naye mu lunyiriri olw'ekkumi n'abiri n'akyuka, era okuva awo okweyongerayo abeera mu watukuvu ow'eggulu. Bwe kityo, mu nnyiriri 9 okutuuka ku 11, tusangamu obujulizi bwa Yokaana obulaga nti Yesu ye Alpha ne Omega, ekyo Yesu yennyini kye yali amaze okwogera ku ye mu lunyiriri olw'omunaana:

Nze Alufa n'Omega, olubereberye n'enkomerero, bw'ayogera Mukama, aliwo, eyali, era agenda okujja, Omuyinza w'ebyonna. Okubikkulirwa 1:8.

Mu mus. munaana, Yokaana yawandiika kye yawulira Kristo ky'ayogera ku ye kennyini. Mu mis. mwenda okutuuka ku kkumi n'emu, Yokaana yennyini abeera ayogera ku ye. Ekyo kiraga abajulizi babiri mu mis. esooka kkumi n'emu abalaga Kristo nga Alufa ne Omega. Emis. mwenda okutuuka ku kkumi n'emu giweereza ng'akatundu akalowoozo akakyo kennyini. Nawaakubadde nga bigattiddwa ku essuula lyonna, mu mis. gino Yokaana ayogera ku ye kennyini; ate mu mis. nnya okutuuka ku munaana, Yokaana ayogera mu lwa Obwakatonda eri amakanisa ge. Omus. nnya atandika akatundu akalowoozo, nga kaggwa mu mus. munaana. Kino kimanyibwa olw'ebiranga ebisooka eby'a Kristo, eyali, era ali, era agenda okujja, nga bino byalambululibwa mu mus. nnya era ne byongerera okulambululwa nate mu mus. munaana.

Yokaana eri amakkanisa omusanvu agali mu Asiya: Ekisa eri mmwe, n'emirembe, okuva eri ali, eyali, era ajja okujja; ne okuva eri Emyoyo omusanvu egiri mu maaso g'entebe ye; ne okuva eri Yesu Kristo, omujulizi omwesigwa, omubereberye mu bafu, era omulangira w'abakabaka ab'ensi. Eri oyo eyatwagala, n'atunaaza okuva mu byonoono byaffe mu musaayi gwe, era n'atufuula bakabaka n'abakabona eri Katonda ne Kitaawe; ekitiibwa n'obuyinza bibeerenga gy'ali emirembe n'emirembe. Amiina. Laba, ajja n'ebire; n'eriiso lyonna

lirimulaba, era n'abo abaamufumita; n'ebika byonna eby'ensi binaakaaba ku lulwe. Ka kibeere bwe kityo, Amiina.

Nze Alufa ne Omega, olubereberye n'enkomerero, bw'ayogera Mukama, aliwo, eyaliwo, era ajja, Omuyinza w'ebyonna. Okubikkulirwa 1:4-8.

Ennyiriri ssatu ezisooka mu essuula esooka ziraga Okubikkulirwa kwa Yesu Kristo, okutasibiddwa mu kisiba nga ekiseera ky'okugezesebwa kinaatera okuggwaawo, kubanga olunyiriri olusatu lugamba nti, 'Ekiseera kiri kumpi.' 'Ekiseera kiri kumpi' kye kigambo kye kimu ddala ekiri mu olunyiriri olw'ekumi, mu essuula amakumi abiri mu bbiri, ekigamba nti, 'Toteka mu kisiba ebigambo by'obunnabbi eby'omu kitabo kino kubanga ekiseera kiri kumpi.' Obunnabbi obutasibiddwa kwe Okubikkulirwa kwa Yesu Kristo.

Ekitundu eky'okuna kitandika okuggulawo ebiwuundo, era kitandikira ku bujulirwa bwa Yokaana obugamba nti, "Nze Yokaana," ate mu kitundu eky'omunaana Kristo y'eyeyanjula. Omujulirwa w'omuntu mu kitundu ekisooka ku bitundu bitaano, n'omujulirwa wa Katonda ku nkomerero. Ekitundu eky'okuna kiraga Kita ow'eggulu nga Oyo "aliwo, eyaliwo, era ajja okujja." Ekitundu eky'omunaana kiraga Kristo nga Oyo "aliwo, eyaliwo, era ajja okujja."

Ekisumuluzo eky'okuggulawo Okubikkulirwa kwa Yesu Kristo kwe nkola ya Alufa ne Omega. Nga Owasooka n'Ow'enkomerero, Kristo aliwo mu kaakati, newaakubadde nga yaliwo mu biseera ebyayita era alibaawo mu biseera eby'omu maaso. Ensonga nti Yesu ne Kitaawe bombi be Katonda eyaliwo, aliwo, era ajja okujja, ye ndala engeri ey'okulaga Kristo ng'Alufa ne Omega. Ye Alufa ne Omega, Owasooka n'Ow'enkomerero, Entandikwa n'Enkomerero, era yali mu ntandikwa era alibaawo mu nkomerero. "Ebisumuluzo" by'Obwakabaka, ebiweebwa ekanisa e Kayisaliya Firipi, bye bimu ne "kisumuluzo" ekiteekeddwa ku kibegabega kya Eriyakimu mu Isaaya 22:22. Alufa y'ekitabo ky'Okubikkulirwa ye ssuula emu, ate Omega ye ssuula amakumi abiri mu bbiri; kale tusanga ennukuta z'Olwebbulaniya zonna mu ssuula z'Okubikkulirwa. Essuula kkumi na ssatu eraga obujeemu bwa Amerika ey'Obumu, oluvannyuma n'ensi yonna. Essuula emu eyanjula Kristo ng'Alufa ne Omega, ate ssuula amakumi abiri mu bbiri ekakasa amazima ago gennyini, naye mu kwatagana n'okuggulawo okwogerwako mu ssuula emu. Essuula emu, kkumi na ssatu, n'amakumi abiri mu bbiri ziimirira ennukuta ssatu z'Olwebbulaniya ez'awamu zikola ekigambo "amazima".

Mu Matayo essuula amakumi abiri mu ssatu, Yesu yalangirira ebibonerezo munaana eri Abafalisaayo n'Abasaddukaayo. Mu lunyiriri olw'enkomerero lw'essuula amakumi abiri mu bbiri, empaka Kristo ze yalina n'Abayudaaya abakaayana zagga n'ekyama kya Dawudi, ekyama ekilambululwa yokka singa otegeera omusingi gwa Alufa ne Omega.

Awo Abafalisaayo bwe baali bakunjaanye wamu, Yesu n'ababuza ng'agamba, Mulwooza ki ku Kristo? Mwana wa ani?

Bamugamba nti, Omwana wa Dawudi.

N'abagamba nti, Kale Dawudi mu Mwoyo amuyita atya Mukama, ng'agamba nti, Mukama yagamba Mukama wange nti, Tuula ku mukono gwange ogwa ddyo okutuusa lwe ndifuula

abalabe bo entebe y'ebigere byo? Obanga Dawudi amuyita Mukama, ali mutabani we atya?

Era tewaali n'omu eyasobola okumuddamu na kigambo kyonna, era okuva ku lunaku olwo tewaali n'omu eyamubuuzayo bibuzo nate. Matayo 22:41-46.

Okumaliriza kw'essuula eya makumi abiri mu bbiri kulaga akabonero ak'ekkubo mu byafaayo by'endagaano. Yeremiya era ayogera ku nsonga eno ey'amazima:

Ekigambo ekyajja eri Yeremiya okuva eri Mukama, nti, Yimirira mu wankaaki w'ennyumba ya Mukama, era eyo obuulire ekigambo kino, ogambe nti, Muwulirize ekigambo kya Mukama, mmwe mwenna ab'e Yuda, abayingira mu miryango gino okusinza Mukama. Bw'atyo bw'ayogera Mukama ow'eggye, Katonda wa Isirayiri, Mutereeze amakubo gammwe n'ebikolwa byammwe, era ndibaleetera mubeere mu kifo kino. Temwesiga bigambo eby'obulimba, nga mugamba nti, Yeekaalu ya Mukama, Yeekaalu ya Mukama, Yeekaalu ya Mukama, bye bino.

Obanga mutereeze ddala amakubo gammwe n'ebikolwa byammwe; obanga musala omusango mu bwenkanya wakati w'omuntu ne munne; Obanga temunyigirizza mugwira, omulekwa, n'namwandu, so temussa musaayi ogutaliiko musango mu kifo kino, so temugoberera bakatonda abalala okubaleetera obulabe: Noolwekyo ndibasuzo mu kifo kino, mu nsi gye nnawa bajjajjammwe, emirembe n'emirembe. Laba, mwesiga ebigambo eby'obulimba, ebitalimu mugaso. Munaiba, mutte, mukole obwenzi, mulyamira obulimba, muyokerera Baali obubaane, mugoberera bakatonda abalala be mutamanya; ne mujje ne muyimirire mu nnyumba eno, eriyitibwa erinnya lyange, ne mugambe nti, Tuwoneddwa tulyoke tukole eby'emizizo ebyo byonna?

Ennyumba eno, eriyitibwa erinnya lyange, efuuse ekisulo ky'abanyazi mu maaso gammwe? Laba, era nange nkirabye, bw'ayogera Mukama. Naye mugende kaakano e kifo kyange ekyali e Siiro, we natekera erinnya lyange olubereberye, mwe mulabe kye nnakikola olw'obubi bw'abantu bange Isirayiri.

Ate kaakano, kubanga mwakola ebikolwa bino byonna, bw'ayogera Mukama, ne mbagamba, nga nzuukuka enkya ne njogera, naye temwawulira; era ne mbayita, naye temwadamu; Kyenvudde nkole ku nnyumba eno, eyitibwa erinnya lyange, gye mwesiga, ne ku kifo kye nnawa mmwe ne bajjajjammwe, nga bwe nkoze e Siiro. Era ndibagoba mu maaso gange, nga bwe nagoba baganda bammwe bonna, era ddala ensigo ya Efulayimu yonna. Ky'ova olwo tosobera kusabira abantu bano, so tolennyisa ddooboozi ery'okukaaba newaakubadde okusaba ku lwabwe, so tonjogerera gye ndi ku lwabwe: kubanga sijja kuwulira ggwe. Yeremiya 7:1-16.

Yeremiya yagambibwa obutasabira Isirayiri ey'edda, kubanga baali batuuse mu mbeera nga tekyasoboka kuddayo, nga bwe kyali n'Abayudaaya abaayombagana ku nkomerero y'essuula amakumi abiri mu bbiri. Bwe yategeezebwa Musa (omusajja ow'endagaano) nti Katonda asazeewo okuzikiriza abantu b'endagaano abaalondebwa, Musa n'abasabirira mu kusaba. Mu essuula omusanvu, Yeremiya agambibwa obutabasabira abantu b'endagaano bennyini. Ebyafaayo eby'obunnabbi eby'e Siiro bimanyiddwa nga bujulizi ku lunyiriri ku lunyiriri obulaga nti Katonda agaana abantu b'endagaano abaalondebwa bwe kibi kyabwe kituuka ku kipimo ekitasoboka

kununulibwa, nga bwe kiyogeddwa mu lunyiriri lumu.

Efulayimu anywedde ku bifaananyi; mumulekeko. Osey 4:17.

Mu byafaayo by'endagaano, ekiseera Katonda lwe amaliriza obukwataganye bw'endagaano ye kiba akabonero akalaga ekkubo akategeerekeka bulungi. Okugaana obubaka bwa Yoswa ne Kalebu kwe kwalaga ekigezo eky'ekkumi, kye kimu ku by'okulabirako birala. Yeremiya naye agambibwa obutabasabira abantu bano nga wayiseewo emitwe ebitono oluvannyuma.

N'olwekyo, ggwe tosabira bantu bano, so tosimusa ku lwabwe kukaaba newaakubadde okusaba; kubanga siribawulira mu biro bye banaakaabira eri nze olw'okubonaabona kwabwe. Yeremiya 11:14.

Mu ssuula omusanvu, okubasuula ab'e Laodikeya ebweru mu kiseera ky'etteeka lya Ssande, nga kulagiddwa mu kifaananyi kya Shiloah, kulaga kye 'yanaakola' mu biseera ebya kumpi.

Noolwekyo ndikola ku nnyumba eno, eyitibwa erinnya lyange, mwe mweesiga, era ku kifo kye nabawa mmwe ne bajjajja bammwe, nga bwe nkoze e Siiro. Era ndibasuala mu maaso gange, nga bwe nnasuula baganda bammwe bonna, era n'ezzadde lyonna lya Efulayimu. Noolwekyo tobasabira bantu bano, so tokukaabira newankubadde okubasabira, so towaabirira mu maaso gange ku lwabwe: kubanga sijja kuwulira. Yeremiya 7:14-16.

Mu ssuula ey'ekkumi n'emu, ekiragiro ekiragira obutasaba kikwata ku ntiisa egenda okubakwatako Ab'e Lawodikiya bwe beesanga bali mu kiseera ky'ennaku ekigoberera etteeka lya Sande. Entiisa gye banaatuukibwako esangibwa mu byafaayo by'okugaana kwabwe endagaano.

Muwulirize ebigambo by'endagaano eno, era mubabuulire eri abantu ba Yuda n'abatuuze ba Yerusalemi; era obagambe nti,

Bw'atyo bw'ayogera Mukama Katonda wa Isirayiri;

Avumiddwa omuntu atagondera ebigambo by'endagaano eno, bye nalagira bajjajjammwe ku lunaku lwe nabaggya mu nsi y'e Misiri, okuva mu kyoto eky'ekyuma, nga njogera nti, Mugondere eddoboosi lyange, mukole nga byonna bye mbalagira: ne mubeera abantu bange, nange mbeera Katonda wammwe: ndyoke ntuukirize ekirayiro kye nnalayira bajjajjammwe, okubawa ensi efulumamu amata n'omubisi gw'enjuki, nga bwe kiri leero.

Awo ne n'addamu, ne njogera nti, Kale kibeere bwe kityo, Ai Mukama. Awo Mukama n'anjamba nti,

Mutangaze ebigambo bino byonna mu bibuga bya Yuda ne mu nguudo za Yerusalemi, nga mwogera nti, Mwulirize ebigambo by'endagaano eno, mubikole. Kubanga nnakuutira nnyo bakitaabwe ku lunaku lwe nabaggya mu nsi y'e Misiri, okutuusa ne leero, nga nzuukuka mangu ne nkuutira, nga nti, Mugondere eddoboosi lyange. Naye tebaagondera, so tebakitaddeyo matu gaabwe, naye buli omu yatambulira mu ndowooza y'omutima gwe omubi; kyenvudde nzisa ku bo ebigambo byonna by'endagaano eno, bye nabalagira okukola; naye tebabikola.

Mukama n'anjamba nti, Wazuuliddwa obukumpanya mu bantu ba Yuda ne mu batuuze ba Yerusalemi. Baddidde emabega ne baddayo mu bibi bya bajjajja baabwe abaagaana okuwulira ebigambo byange; ne bagoberera balubaale abalala okubawaweerera: ennyumba ya Isirayiri n'ennyumba ya Yuda zimenye endagaano yange gye nnakola ne bajjajja baabwe.

Kale bw'ati bw'ayogera Mukama: Laba, ndibaleetera obubi bye bataasobola kuwoneraawo; newaakubadde banaakaabira gye ndi, si ndibawulira. Awo ebibuga bya Yuda n'abatuuze ba Yerusalemi bajja kugenda ne bakaabira eri bakatonda be bawokerezera obubaane; naye tebanabawonya n'akatono mu biro by'ennaku zaabwe. Kubanga omuwendo gw'ebibuga byo, ggwe Yuda, gwali ogw'abakatonda bo; era ng'omuwendo gw'amakubo ga Yerusalemi, mwasimba ebyoto eri ekintu eky'ensonyi ekyo, era mwasimba n'ebyoto eby'okwokereza obubaane eri Baali.

Kale ggwe tobasabira abantu bano, so tositula eddoboosi ly'okukaaba newaakubadde okusaba ku lwabwe: kubanga siribawulira mu kiseera lwe banaakaabira eri nze olw'obuzibu bwabwe. Yeremiya 11:1-14.

Okuzuukira kw'abo abagenda okubeera mu 144,000 kumanyibwa mu Okubikkulirwa 11:11; n'okukungaana kwabwe okw'enkomerero kumanyibwa mu Isaaya 11:11; n'olunyiriri lw'ebweru olw'omusota, ensolo ne nnabbi w'obulimba lumanyibwa mu Danyeri 11:11; Okusala omusango okw'etteeka lya Ssande ku bisagazi kumanyibwa mu Ezeekyeri 11:11 era n'okubonerezebwa n'entiisa ebigwira abawala ab'omu buwala abata magezi bimanyibwa mu Yeremiya 11:11.

Ekiragiro eky'obutabasalira abantu bano kye kabonero k'ekkubo mu nnyiriri ez'enkomerero z'omutwe ogwa Matayo ogw'amakumi abiri mu bbiri, era omutwe ogw'amakumi abiri mu ssatu gulaga emivumo munaana okugwa ku Badiventisiti. Omutwe ogw'amakumi abiri mu ssatu kiba kya nga 22 Ogwekkumi, 1844, oba kya tteeka erya Ssande. Byombi ebyo ng'obubonero bw'ekkubo bikwata ku kutuukirizibwa kw'obufumbo, era obufumbo buli wakati w'omugole (omukazi) ne bba, abegatta ne bafuuka omubiri gumu. Okumalirizibwa kw'obufumbo kuyimirira okutabaganya, oba "okubeera kimu." Omuntu yakolebwa mu kifaananyi kya Katonda, era Yatonda musajja n'omukazi. Abaana baabwe bayimirirwa nga okuva ku musajja waliwo chromosomes amakumi abiri mu ssatu n'okuva ku mukazi chromosomes amakumi abiri mu ssatu. Bwe bigattibwa wamu, chromosomes zaabwe amakumi ana mu mukaaga zifuula yeekaalu. Buli muntu yeekaalu, kubanga temumanyi nti muli yeekaalu ya Mukama?

Okutuukirizibwa kw'obufumbo, bwe babiri bwe bafuuka omu, kwe kugattika kw'eyakaalu ebbiri eza amakumi abiri mu ssatu, okufuula yeekaalu emu eya amakumi ana mu mukaaga. Kristo ye azimba yeekaalu, era azimba Ekkansa ye ng'eyakaalu ey'obukazi egenda okugattibwa ne yeekaalu ye ey'obusajja. Okugatta kubaawo ng'eyakaalu y'omuntu egyungiddwa n'eya Katonda mu Kifo Ekitukuvu Ennyo eky'eyakaalu ya Katonda. "Amakumi abiri mu ssatu" kabonero k'okuteekebwako akabonero kw'emitwalo kkumi na nnya n'obukumi buna, era omulimu ogwo gwatandika ku nkomerero y'obunnabbi bw'emyaka 2300. Matayo omutwe ogw'amakumi abiri mu ssatu gwe kulangirira okusalirwa omusango eri Abadiventisiti ab'Olunaku olw'Omusanvu aba Laodokiya, abalabika ng'ekikopi eky'obulimba ky'emitwalo kkumi na nnya n'obukumi buna.

Aba 144,000 be omunaana oguva mu musanvu, era be abo abazuukizibwa ku lunaku olwa munaana, era be abantu munaana abaali mu lyato lya Nuuwa, be abazzukulu munaana ba Seti, era akabonero ku mitwe gyabwe kaafananyizibwa okukomolebwa, okwakoleddwa ku lunaku olwa munaana. Be bakabona abaasigibwa amafuta olw'obuweereza ku lunaku olwa munaana, era okulangirirwa kw'ezzaabi munaana ku Adventism mu essuula amakumi abiri mu ssatu, kye kulangirirwa okulwanyisa omunaana ow'obuwemu.

Okulangirirwa kwa zimusanze eri abawala abatalina magezi kugobererwa okuteekebwako olukomo ku bantu ba Katonda mu olunyiriri olusembayo olw'essuula amakumi abiri mu bbiri. Essuula amakumi abiri mu bbiri ekwatagana n'essuula amakumi abiri mu bbiri mu Olubereberye, kubanga ekitabo ekisooka mu Endagaano Enkadde kifaananiriza ekitabo ekisooka mu Endagaano Empya. Mu mutima w'olugendo olw'obunnabbi oluva mu Matayo essuula kkumi n'emu okutuuka ku essuula amakumi abiri mu bbiri, olugendo olw'essuula kkumi na bbiri, essuula ey'omukaaga ku zo ye essuula kkumi na mukaaga, mwe erinnya lya Simooni Ba Yona lyakyusibwa ne lifuuka Peetero.

Era nze nkugamba naawe nti ggwe oli Peetero, era ku lwazi luno ndizimba ekanisa yange; n'enzigi z'amagombe tezajakugirukirira. Matayo 16:18.

Mu Matayo essuula kkumi n'emu okutuuka ku abiri mu bbiri mulimu ennyiriri 459. Olunyiriri olwa wakati luli olunyiriri kkumi na musanvu olw'essuula kkumi na mukaaga, naye olwo terusobola okwawulwa ku nnyiriri kkumi na munaana ne kkumi na mwenda, kubanga biba ekigambo kimu.

Yesu n'amuddamu n'amugamba nti, Weri mukisa ggwe, Simooni omwana wa Yona; kubanga omubiri n'omusaayi tebyakikubikkulidde, naye Kitange ali mu ggulu. Era nange nkugamba nti, ggwe Petiro, era ku lwazi luno ndizimba ekanisa yange; n'enzigi z'emagombe tezirigifunza. Era ndikuwanga obusumuluzo bw'obwakabaka obw'eggulu; na kyonna ky'oba osibye wansi ku nsi kinaasibwa mu ggulu; era na kyonna ky'oba osumuludde wansi ku nsi kinaasumululibwa mu ggulu. Matayo 16:17-19.

Wakati ddala mu ssuula 11 okutuuka ku 22 waliwo ekigambo eky'ensibuko ky'endagaano eky'Obukristaayo. Mu kigambo ekyo, erinnya lya Simooni likyusibwa ne lifuuka 'Peter'; era bwe otekateeka ennukuta z'Olungereza buli emu n'omuwendo ogukwatagana n'ekifo kye mu lukalala lw'ennukuta—nga 'a' ye 1, ate 'z' ye 26—olaba nti 'p' ye 16, 'e' ye 5, 't' ye 20, 'e' endala ye 5, ate 'r' ye 18. Bw'okukuba 16 X 5 X 20 X 5 X 18 weefuna 144,000, era okuwandiikibwa okwogera ku ky'okukyusibwa kw'erinnya lya 'Peter', akabonero k'enkwatagana ey'endagaano, kusangibwa mu ssuula 16 omutundu 18, era ennukuta esooka mu 'Peter' ye namba 16 ate ey'oluvannyuma ye namba 18. Byonna bino biri wakati ddala mu ssuula 12 ezitandika n'akabonero ka 11 ne ziwedda n'akabonero ka 22.

Olunyiriri olwo lusangibwa ne mu kitabo ky'Olubereberye mu masuula 11 okutuuka ku 22, era mu olunyiriri olwo mulimu ebitundu 305, ekiraga nti essuula 17 n'ekitundu 11 kye kitundu eky'awakati ky'olunyiriri olwo. Olunyiriri olwo olw'amasuula 12 ag'ekitabo ekyasooka ekya Endagaano Enkadde lutegeza endagaano ne Ibulayimu, era lukiikirira olunyiriri lwa alpha

olusisinkanagana n'olunyiriri lwa omega, mu masuula g'emu ag'ekitabo ekyasooka ekya Endagaano Empya. Eky'awakati ky'olunyiriri lwa omega mu Matayo kye omutendera ogw'oku ntikko gw'enkolagana ey'endagaano ey'abantu 144,000, be kabonero k'endagaano akayimusibwa ku tteeka lya Sande. Ekitundu eky'awakati ky'olunyiriri olw'Olubereberye tekirambulula kyokka ekitundu eky'awakati, wabula kiraga era n'omutendera ogw'okubiri, ogw'awakati, ogw'endagaano ey'emutendera esatu ne Ibulayimu, era ate ne kabonero k'endagaano.

Era munaakomola ennyama ey'obukaba bwammwe; era kijja kubeera akabonero k'omukago wakati wange nammwe. Olubereberye 17:11.

Tujja okugenda mu maaso n'ebintu bino mu kiwandiiko ekiddako.

Awo oluvannyuma, ng'akunkumula ettaka n'ebisago, amayinja ag'obulimba ne ssente zaffu, byonna ne bisituka ne bifuluma mu ddirisa ng'ekire, era empewo ne bibitwala. Mu kavuyo ne nziba amaaso akaseera katonzo; bwe ngabiggulawo, ebisago byali bigenze byonna. Amayinja ag'omuwendo, dayimondi, n'ensimbi eza zaabu n'eza ffeeza, zaali zisaasaanyiddwa mu bungu mu kisenge kyonna.

Awo n'ateeka ku mmeeza essanduuko erinene nnyo era erirabika bulungi okusinga eryasooka, n'akuŋŋaanya amayinja ag'omuwendo, amadayimondi, n'amapeesa, ng'abikuta mu mikono, n'abisuula mu ssanduuko, okutuusa nga tewasigaddeko na kimu, newaakubadde ng'agamu ku madayimondi tegaali manene okusinga akasonga ka pini.

"Awo yansaba nti, 'jjangu olabe.'"

"Nnakopeekera mu ssanduuko, naye ekya kye nnalaba ne kinyangaza amaaso gange. Byaka emirundi kkumi okusinga ekitiibwa kyabyo ekyasooka. Nnalowooza nti byali bibogolebwa mu musenyu n'ebigere by'abo ababi abaali babisansasanya ne babikandagira mu nvuvu. Byategekeddwa bulungi mu ssanduuko, buli kimu mu kifo kyakyo, nga tewalabikako na kabonero konna ak'obunyikivu bwa musajja eyabisuulamu. Nnakaaba nnyo olw'essanyu, era okukaaba okwo ne kanzukuza." Ebyawandiikibwa eby'olubereberye, 83.

Oteeka okujja kwa Mukama kure nnyo. Nnalaba enkuba ey'enkomerero ng'ejja nga [mangu nga] enduulu ey'essaawa ya ttumbi, era nga n'amaanyi emirundi kkumi. Spalding ne Magan, 5.

Era mu nsonga zonna ez'amagezi n'okutegeera kabaka ze yababuza, yabasanga nga basinga emirundi kkumi abalogo n'abalaguzi bonna abaali mu bwakabaka bwe bwonna. Danyeri 1:20.